

HRŮŠI

ŽEROU TRPASLÍKY!

PRAKTICKÝ PŘÍVODCE SVĚTEM HOAXŮ, FAKE NEWS A DALŠÍCH BULŠITŮ

ALEX BOESE

Hroši žerou trpaslíky!

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Alex Boese
Hroši žerou trpaslíky! – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Hroši žerou trpaslíky!

Alex Boese vystudoval magisterský obor dějin věd na Kalifornské univerzitě v San Diegu. Je autorem knih *The Museum of Hoaxes* a *Elephants on Acid* a tvůrcem webu www.museumofhoaxes.com.
Žije poblíž San Diega.

Věnováno Beverley

OBSAH

Úvod	11
1. Zrození	15
2. Těla	37
3. Dvoření	53
4. Jídlo	77
5. Fotografie	91
6. World Wide Web	107
7. E-mail	127
8. eBay	141
9. Technologie	151
10. Zprávy	163
11. Zábava	181
12. Reklama	199
13. Obchod	215
14. Politika	233
15. Smrt	255
Slovníček	267

Úvod

V posledních deseti letech kolují po celém světě různé verze následujícího novinového článku:

Cirkusový trpaslík přezdívaný Od nedávno zemřel poté, co se špatně odrazil na trampolíně a následně ho spolkl zívající hroch, který čekal na své nadcházející vystoupení. Veterináři tvrdí, že jeho automatické spolknutí hrošicí Hildou způsobil polykací reflex. Více než tisícovka diváků pokračovala v nadšeném aplausu, než si uvědomili, že se jedná o tragický omyl.

Senzační novinovou zprávu otiskl manchesterský list *Evening News*, thajský *Pattaya Mail* i sydneyjský *Daily Telegraph*. Periodicky vyplouvá zpět na povrch, neboť ji udržuje naživu internet (ona nevyčerpateľná studnice nejpodivnějších informací), dokud se zase neobjeví někde v tisku. Podle jedné verze se cirkus nacházel v Rakousku; podle jiné na severu Thajska. Ale kdykoli se vynoří, je ona historka předkládána jako fakt. Přestože jím téměř určitě není.

Autor příběhu ho zřejmě původně zamýšlel jako vtip, i když nevíme, kdo tím autorem byl nebo kde byl příběh otištěn poprvé. Někdy bývá připisován *Las Vegas Sun*, jindy *National Lampoon*, ale příběh se nenašel v archivu ani jednoho z těchto periodik. S jistotou můžeme říct jedině to, že byl napsán někdy před rokem 1994, kdy se poprvé objevil

HROŠI ŽEROU TRPASLÍKY!

na elektronickém systému Usenet. Tehdy zahájil svou kariéru stále se vracející „pravdivé“ novinové zprávy, v níž mu napomohla skutečnost, že mnoho lidí bylo ochotno uvěřit čemukoli, co si přečetli online.

Příběh o hrochovi, který sežral trpaslíka, je a) bizarní, b) téměř určitě nepravdivý a c) se vydává za pravdivý. A právě tento soubor vlastností popisuje mnoho věcí v moderním světě. Silikonové implantáty do hýždí, například. Další příklady, které mě napadají, jsou nafukovací přítelkyně, hudebníci zpívající na playback, předem nahraný smích, botoxové masky, televizní rádoby reality show nebo tofu krocani. Žijeme ve světě, který je falešný a každým dnem falešnější, a to čím dál bizarnějším způsobem. Žijeme, abych tak řekl, ve světě, kde hroši žerou trpaslíky.

Toto bujení fake news má celou řadu příčin. Tou nejzákladnější je, že postavit se realitě čelem bývá nepříjemné. A proto se tomu pokud možno vyhýbáme. Vlastně se zdá, že naše mozky jsou přímo nastavené tak, aby ignorovaly znepokojivé pravdy. Je to něco jako pud sebezáchovy. Carl Jung prohlásil: „Lidé nedokážou snést příliš mnoho reality.“ A tak se místo toho obklopujeme snadno přijatelnými fantaziemi. Zadruhé, vznik podvržených zpráv je nevyhnutelným produktem masové kultury, protože falešné je prostě levnější a pohodlnější než to opravdové. Nemůžeme si všichni dovolit vyzdobit domovy pravým mramorem a zlatem, ale většina z nás si může pořídit levné plastové náhražky. Zatřetí, existuje mnoho lidí (prodejci, politici, televizní producenti atd.), kteří mají zájem na tom nám lhát v rámci propagace sebe samých. A konečně, technologický pokrok nám dnes dovoluje pouštět se do falšování mnohem propracovanějším a agresivnějším způsobem než kdy dřív. Spojte si všechny tyto faktory a dostanete fenomén falešných hrochů, kteří žerou trpaslíky.

Mnohem důležitější než to, proč je svět takový, je však otázka, jak v něm přežít. Vzhledem k tomu, kolik falše se kolem nás nachází, a ke

Úvod

skutečnosti, že sama realita začíná být místy podivná, se rozlišování opravdového a podvrženého stává neustálou výzvou pro každého z nás. A právě o tom je tato kniha. Nabízí exkurzi do světa, kde hroší žerou trpaslíky, a poskytuje rady, jak nalézt vlastní cestu v prostředí, kde už se zcela rozmazala hranice mezi pravdou a fikcí.

Na následujících stránkách naleznete sbírku tisíců příkladů hoaxů, městských legend, podfuků, švindlů, reklamních figlů, politického mlžení a kličkování a dalších forem žvástů, které zaplňují moderní svět. Až se zase budete snažit vykoumat, jestli je jistá webová stránka, co prodává dehydratovanou vodu, skutečná, nebo jestli je fotka devadesátikilové kočky, co vám právě přistála v e-mailové schránce, opravdová, uvedené příklady by vám měly poskytnout určitou základnu, na níž můžete své rozhodování postavit.

Kniha vzešla ze zkušeností více než desetileté služby v pozici kurátora online Muzea hoaxů (museumofhoaxes.com). Den co den jsem procházel aktuální zprávy, abych nabídl čtenářům stránek nové zajímavé příklady podvrhů. Když jsem to dělal nějakou dobu, začaly z toho vystupovat určité motivy. Opakovaně se objevovaly stejné vzorce. A v této knize jsem se pokusil některé z těchto hlavních motivů zaznamenat. Prohlídka falšování reality začíná zrozením, končí smrtí a pokrývá prakticky všechno mezi tím – včetně internetových aukcí. Točí se kolem „pravidel reality“, která vytyčují základní principy, jak se orientovat ve zrádném terénu skutečnosti, a v závěru každé kapitoly naleznete „prověrky reality“, což jsou série otázek, na nichž si můžete otestovat svou schopnost odlišit autentické od falešného.

Dost bylo řečí. Pojdme se pustit do práce a vydat se po stopách hrochů, co žerou trpaslíky!

ZROZENÍ

Téma zrození odjakživa poskytovalo úrodnou půdu pro pověry a podvody. Už v dobách starověkého Říma farmáři věřili, že klisny mohou zabřeznout prostě tak, že se „otočí k východu a nadechnou se větru z toho směru“. Ve středověku lékaři tvrdili, že dvojčata jsou zjevně produktem více než jednoho otce. Můžeme si myslet, že dnes jsme příliš sofistikovaní, než abychom něčemu podobnému uvěřili, ale samozřejmě nejsme. Nesmysly kolem dětí se prostě jen proměnily tak, aby odpovídaly době.

PRAVIDLO REALITY 1.1

To že žena vypadá jako těhotná, ještě neznamená, že je.

Potkáte těhotnou ženu. Nebo lépe řečeno potkáte ženu, která vypadá jako těhotná a tvrdí, že je těhotná. Ale jak víte, že říká pravdu? To může být těžké určit. Koneckonců, pokud ji nehodláte podrobit lékařskému vyšetření, co uděláte? Dloubnete ji do břicha?

Tento fakt – že pro náhodného pozorovatele je opravdu těhotná žena takřka nerozeznatelná od ženy, která to jen předstírá – je právě

HROŠI ŽEROU TRPASLÍKY!

přesně tím, z čeho pramení úspěšnost podfuků spojených s těhotenstvím. A přestože tento druh falešných zpráv nepředstavuje zrovna každodenní záležitost, je dostatečně běžný na to, aby ve světě klamu tvořil stále se opakující motiv.

Vezměme si třeba případ Erin McGawové z roku 2003. Erin obklopovala atmosféra nevinnosti. Se svými kaštanovými vlasy a pihami vypadala, že je jí méně než skutečných sedmnáct let, a po vyučování se nepoflakovala s kluky, nýbrž s lidmi z farnosti. A právě proto nemohli její spolužáci ze střední Manor High uvěřit, že je těhotná. Zdálo se však, že její rostoucí břicho je toho dostatečným důkazem.

Erinino břicho rostlo tři měsíce, během nichž zjišťovala, že těhotné náctileté to nemají lehké. Kluci jí říkali, že je tlustá. Holky si za jejími zády šeptaly, že musela mít někoho na jednu noc a že ani neví, kdo je otcem. Vrstevníci se Erin začali stranit.

Nakonec si s Erin promluvila její učitelka, paní Rottmundová, a prohlásila, že už toho bylo dost. Nastal čas prozradit spolužákům pravdu – Erin těhotná nebyla. Obtěžkávaly ji jen vycpávky nacpané do plavek pod oblečením.

Přestože (Erin) využila klamavé metody, vedly ji k tomu ušlechtilé motivy. Zvolila si falešné těhotenství jako formu vypracování nezávislého studijního projektu. Plánovala vyzkoušet, jak se zachází s těhotnými dospívajícími, a výsledky potom prezentovat na pravidelné studijní přehlídce na závěr školního roku. Erinini rodiče, stejně jako paní Rottmundová, jí projekt schválili a slíbili, že ho zachovají v tajnosti. Byl sice dost nekonvenční, ale rozhodně zajímavější než většina snah jejích spolužáků.

Ovšem dospívající dívky pracující na školním projektu nepatří k běžným případům fingovaných těhotenství. Typickými pachateli jsou podvodníci, co se snaží vydělat peníze, ženské jako Maya-Anne Maysová, která souhlasila, že jakmile porodí, předá dítě k adopci Robertu

Zrození

a Alette Templeovým z kalifornského Walnut Creek. Templeovi chtěli, aby její těhotenství probíhalo co nejpříjemněji, a tak Maysové platili nájem, posílali spoustu peněz a zahrnovali ji dárky. S plynoucími měsíci však rostlo jejich podezření. Proč Maysová tak zarytě odmítala veškerou zdravotní péči? Vypadala sice jako těhotná a měla těhotenský test s pozitivním výsledkem, ale Templeovi se začali obávat, že v tom něco nehraje. Nakonec se vydali na policii. Žádné dítě samozřejmě neexistovalo. Maysová je tahala za nos a s nimi i další dva páry. Díky mohutné postavě vypadala jako těhotná a nedávný potrat zase způsobil, že těhotenský test ukázal pozitivní výsledek. Policie Maysovou obvinila z trojnásobného těžkého majetkového zločinu.

K podvodům s falešným těhotenstvím dochází tak často, že si americká adopční centra vedou seznamy známých podvodnic, včetně falešných jmen a dat narození. Ale v roce 2006 se jednomu páru z Missouri podařilo pozvednout tenhle švindl na zcela novou úroveň.

Sarah Eversonová nejenže tvrdila, že je těhotná, ale že navíc čeká šesterčata. A místo aby si políčila na jediný adoptivní pár, pokusila se napálit celou komunitu. Poskytla Associated Press svou fotografii, jak leží v posteli a vypadá velice, převelice těhotná. Později proběhly místními novinami zvěsti o narození jejich šesti dětí. Laskaví cizí lidé, kteří soucítili s napjatou finanční situací dané rodiny, vytvořili webovou stránku, která pro ně začala vybírat peníze. Ale kdepak jsou děti? Sarah vysvětlila, že jsou ještě na jednotce intenzivní péče. Ale ve které nemocnici? Jakmile začali reportéři pokládat podobné otázky, hned se zjistilo, že žádná z místních nemocnic o Sarah Eversonové ani jejich šesterčatech nikdy neslyšela. Načež se celá intrika zhroutila jako domeček z karet.

Je důležité rozlišovat mezi podvodem s fingovaným těhotenstvím, kdy pachatelka ví, že těhotná není, a případy, v nichž žena doopravdy věří, že těhotná je, i když tomu tak není. Tento druhý stav je známý jako

HROŠI ŽEROU TRPASLÍKY!

pseudocyesis a jedná se o skutečnou, byť vzácnou, zdravotní poruchu. Má se za to, že jí trpěla třeba anglická královna Marie I. Tudorovna přezdívaná Krvavá Marie. Ne jednou, ale hned dvakrát si myslila, že je těhotná, ale čekalo ji pouze zklamání.

Někde mezi pseudocyesis a podvodem se nachází fenomén zázračných zrození. Mezi takové případy patří zejména neplodné ženy, které tvrdí, že čekají dítě, kterým je neobtěžkal nikdo menší než sám Bůh. Stává se to častěji, než by si člověk myslel.

Nejslavnější zázračnou matkou zůstává britská vůdkyně náboženského kultu Joanna Southcottová. Ta v roce 1814 oznámila, že brzy porodí nového Syna Božího. Tento výrok byl o to pozoruhodnější, že jí v té době bylo šedesát pět let. Uplynulo devět měsíců. Její následovníci porod netrpělivě očekávali a scházeli se každý den před jejím domem. Když však přišel daný termín, žádné miminko se nekonalo. Místo toho Southcottová pár dní poté zemřela. Lékaři, kteří provedli pitvu, nenašli žádné známky těhotenství. Manipulovala Southcottová cynicky se svými stoupenci, anebo skutečně věřila, že je těhotná? To už se asi nedozvíme.

V novější době jsme byli svědky dlouhotrvající ságy arcibiskupa Gilberta Deyi a jeho „dětí Ducha Svatého“. Tento rádoby arcibiskup (titul si udělil sám) přesvědčil spoustu svých následovnic v Británii, že je oplodnil Ježíš. Potom s nimi odfrčel do Keni, kde porodily na jakési pokoutné klinice – přestože většina z nich byla buď po přechodu, nebo neplodná. Dále bylo zajímavé, že „dětí Ducha Svatého“ se v jejich dělohách vyvinuly v rekordním čase. Deya pomohl jedné šestapadesátileté ženě porodit třináctkrát během tří let. Pro ty, kdo si potrpí na přesnost, jde zhruba o jedno dítě za tři měsíce. Co však bylo na případu arcibiskupa Deyi skutečně neobvyklého, byla ta skutečná živá, křičící, kopající miminka, která se na konci těchto překotných těhotenství opravdu objevila. Kde se tedy přesně vzala?

Zrození

S vysvětlením přišla keňská vláda, která Deyu obvinila z ilegálního obchodu s dětmi. Jeho pracovní metoda zřejmě spočívala v získávání malých dětí z keňských slumů a jejich předávání do rukou britských žen. Kupodivu se zdálo, že tyto ženy si jakékoli nezákonnosti nebo klamu nebyly vědomy. Jejich touha porodit byla tak silná, že Deyu nechaly, aby je přesvědčil, že jsou těhotné. Na videozáznamu jednoho ze zázračných porodů je vidět žena napůl v bezvědomí, která evidentně nemá tušení, co se kolem děje, jak jí podávají dítě, zatímco „lékaři“ přestřihují pupeční šňůru, jež vzhledem podezřele připomíná kus drátu.

Deya pak v Keni čelil obžalobě z obchodu s dětmi a keňská vláda aktivně usilovala o jeho vydání ze Spojeného království. Nicméně proces se dlouho táhl po různých po soudech. V listopadu 2008 britský Vrchní soud nařídil jeho vydání, ale Deya stále doufal, že se mu podaří odvolat u Evropského soudu pro lidská práva s tím, že vydáním do Keni by byla porušena jeho lidská práva, protože by tam mohl čelit mučení.

Fenomén zázračných zrození by samozřejmě nemohl existovat bez početné důvěřivé populace, která takové věci považuje za možné. Takových lidí je na světě víc než dost. Dokládá to třeba příklad z roku 2004, kdy noviny psaly, že na jednu německou univerzitní kliniku se hrnou stovky muslimů, aby viděli na vlastní oči ženu, která údajně porodila Alláhova vyvoleného syna. Kde k informaci přišli? Šlo o fámou zveřejněnou na jedné turecké internetové stránce. Přečetli si to na internetu, tak to musí být pravda.

Jak se na klinice objevovali další a další poutníci, její personál byl nejdříve zmatený, pak se bavil, a nakonec dostal strach. Ať dělali, co dělali, nedařilo se jim hledače zázraků přesvědčit, že žádná z jejich pacientek popisem neodpovídá „Matce Alláhova Vyvoleného Syna“. Příval hledačů zázraků ustal teprve, když si klinika najala početnou ochranku, aby je nepouštěla dovnitř.

HROŠI ŽEROU TRPASILKY!

Jenže vždycky tu budou takové fámy, a vždycky se najdou naivní lidé ochotní jim uvěřit.

Tak to bohužel na světě chodí.

PRAVIDLO REALITY 1.2

Lidským ženám se rodí lidské děti.

Dne 27. června 2004 zveřejnila BBC na své webové stránce zprávu o iránské ženě, která porodila žábu. Detaily případu byly útržkovité, ale jedny iránské noviny (zdroj BBC) přišly s teorií, že žena žabí larvu nabrala při plavání ve špinavém bazénu a pulec v jejím těle vyrostl v dospělou žabu. Žádné další podrobnosti se nikdy neobjevily a BBC téma dále nerozebírala, současně však nikdy neuznala fakt, že tento druh historek – o ženách, které porodily nelidská stvoření – se objevoval po celá tisíciletí a že je dnes úplně stejně pochybný jako tehdy.

Plinius starší ve svém spisu z prvního století n. l. popisoval římskou ženu Alcippe, jež porodila slona. Psal také o narození napůl člověka a napůl koně zvaného Hippocentaur, o němž tvrdil, že jej viděl na vlastní oči zakonzervovaného v medu. Nepřekonatelný byl dánský lékař sedmnáctého století Ole Worm (vážně se tak jmenoval), který ve svém muzeu vystavil dvě slepičí vejce, jež údajně snesla jedna norská žena. Z vajec se staly ceněné sběratelské předměty. Jedno z nich se stalo majetkem dánského krále a nakonec se roku 1824 prodalo v aukci.

Pak je tu nechvalně proslulý případ Mary Toftové. Britská žena roku 1726 ohromila lékařskou komunitu svým tvrzením, že porodila vrh králíků. Tohoto velkolepého skutku se dokonce dopustila pod dohledem králova osobního lékaře. Mary se ke své škodě o švindl – jehož účelem bylo získat od krále penzi – pokusila za rozbřesku věku vědy

Zrození

a již první vědci trvali na tom, že tak mimořádné tvrzení je třeba podložit také mimořádnými důkazy. Sir Richard Manningham jí pohrozil, že ji bude operovat, aby její zázračnou dělohu prozkoumal, a Mary se rychle přiznala.

Vedle těchto příběhů máme dlouhé dějiny evropských lidových báchorek, o nichž kulturní antropologové hovoří jako o legendách „hada v lůně“. Zpráva BBC o žabím dítěti byla vlastně jejich přímým potomkem. V těchto příbězích se do ženského těla vetrou nejrůznější zvířata – hadi, pavouci, mravenci, žáby – dorostou do plné velikosti a následně se objeví nějakým hrůzu nahánějícím způsobem (skrz kůži, ústy apod.). Antropologové se domnívají, že historicky reprezentují strach z rizik těhotenství. Přežívající městskou legendou tohoto typu představuje příběh o chobotnici, kterou porodila jakási nešťastná dívka poté, co se do ní dostala vajíčka chobotnice, když plavala v moři. Folklorista David Jacobson zdokumentoval případ, kdy byl tento příběh (ve vší vážnosti) zveřejněn coby zpráva v jedné bostonských novinách roku 1934. Vzhledem k tomu, že BBC uvedla jeho prakticky identickou verzi o sedmdesát let později (jen místo chobotnice šlo o žabu), se této legendě očividně skvěle daří dodnes.

Ve větším souboru historek o ženách, které porodily nelidská stvoření, najdeme také jeden znepokojivý, ale o to senzačnější subžánr, a sice koncept míšence člověka a opice. Již od jedenáctého století se objevuje příběh o italské hraběnce, která se zamilovala do opičáka, kterého si choval její manžel jako domácího mazlíčka, spářila se s ním a porodila napůl lidské, napůl opičí dítě, které pojmenovala Maimo. Opičák později začal na hraběncina manžela žárlit a v záchvatu vzteku ho zabil. Snad inspirován tímto příběhem provedl sovětský biolog Ilja Ivanov roku 1920 (skutečně) experiment, při němž se snažil stvořit křížence člověka a opice. Zprávy o jeho experimentech byly na Západě po celá léta odmítány jako divoká fantazie, než otevření sovětských

HROŠI ŽEROU TRPASLÍKY!

archivů v 90. letech odhalilo, že byly pravdivé. Všechny Ivanovovy pokusy díkybohu skončily neúspěšně a jeho kariéra záhy nabrala jiný směr - skončil v pracovním lágru.

V novější době přilákal pozornost davů ochočený šimpanz jménem Oliver, který vynikal až děsivě lidskými rysy obličeje i formami chování. Rovněž se objevily spekulace, že jde o „humanze“ (křížence člověka a šimpanze), genetické testy provedené roku 1996 však odhalily, že je plnohodnotným šimpanzem.

Bylo by pěkné představu lidsko-šimpanzího křížence zavrhnout jako zvrácený a pseudovědecký nápad. Bohužel v téhle záležitosti se dosud tak docela nerozhodlo. Skeptici tvrdí, že šimpanzi a lidé mají rozdílný počet chromozomů, a proto by křížené potomstvo nemělo být životaschopné. Nicméně koně a osli mají také rozdílný počet chromozomů, a když se spáří, celkem ochotně produkují muly a mezky. Najdou se renomovaní primatologové jako Geoffrey Bourne, bývalý ředitel Yerkes Primate Center, kteří spekulují o tom, že by kříženec člověka a šimpanze vskutku mohl být biologicky možný. Takže zatímco příběhy o ženách, které porodily žáby, chobotnice, králíky a hady, můžeme považovat za městské legendy a mystifikace, koncept lidsko-opičího křížence zůstává o něco méně jednoznačný. Prozatím si řekněme, že se jeví jako vysoce nepravděpodobný, a doufejme, že se nikdy nedožijeme dne, kdy se prokáže opak.

PRAVIDLO REALITY 1.3

Ženám se rodí děti. Mužům ne.

Když žena otěhotní, tu a tam se stane, že otec dítěte zakouší některé z jejích symptomů. Mohou se u něj objevit podivné chutě a může cítit bolesti svalů. Tento jev je znám jako solidární těhotenství nebo, techničtěji řečeno, syndrom kuvády.

Zrození

Některé kultury tuto zkušenost ritualizují a podrobněji otce různým formám mučení a deprivace, aby mohli se ženou lépe soucítit. Nikde není tento rituál propracovanější než mezi indiány kmene Huichol ze středního Mexika, kteří ukládají otce na střechu chýše nad rodící ženu. Kdykoli žena pocítí bolest, zatahá za lano uvázané kolem otcových varlat. O něco méně děsivou alternativu nabízí společnost Birthways, která vyrábí nasazovací „bříško empatie“, jež nastávajícím otcům umožňuje zakusit symptomy prožívané maminkami v očekávání, jako je příbytek na váze, dýchavičnost, tlak na močový měchýř, bolesti zad, vyčerpanost, podrážděnost a „ještě mnohem, mnohem víc!“

Ve vzácných případech však solidární těhotenství může dospět tak daleko, že otci začnou natékat prsa, a dokonce se v nich tvoří mléko. Jen málokterý muž si uvědomuje, že disponuje veškerým biologickým vybavením potřebným k výrobě mateřského mléka, ale evoluční biolog dr. Jared Diamond poznamenává, že k tomu, aby muž začal vyrábět mateřské mléko, „postačuje v některých případech pouhá opakovaná mechanická stimulace bradavek, neboť právě díky ní dochází k přirozenému uvolňování hormonů.“ Nicméně daleko spolehlivější metodu představuje hladovění, které zasahuje do schopnosti jater vyplavovat nadbytečné hormony. Dr. Diamond píše, že „mezi válečnými zajatci propuštěnými z koncentračních táborů po druhé světové válce byly zaznamenány tisíce případů [spontánní laktace]“.

Samozřejmě nejjednodušší způsob, jak docílit produkce mléka u muže, je vstříknout mu ženské hormony, ačkoliv stejný efekt může mít i nadměrné požívání junk food a pití vody z kohoutku. Lékaři uvádějí strmý nárůst počtu mužů s gynekomastií (nežádoucím zvětšením prsních žláz). Spekuluji, že příčinou by mohlo být rostoucí množství ženských pohlavních hormonů v naší stravě, kam se dostávají kvůli farmářům, kteří podávají hormony hospodářským zvířatům, a rovněž stopové množství antikoncepce vylučované do vody. Bude-li tento

HROŠI ŽEROU TRPASLÍKY!

trend pokračovat, mohou muži docela dobře skončit jako domestikovaní kozlové nebo divocí kaloni hnědí. Samci těchto druhů produkují mléko poměrně často i bez jakéhokoli očividného vnějšího stimulu.

Může muž zajít ještě o krok dál než k solidárnímu těhotenství a skutečně porodit dítě? Zvěsti o těhotných mužích poletují po světě už léta. Na webu najdete celou subkulturu, která tuto myšlenku vysloveně fetišizuje. Dosud však není znám žádný vědecky zdokumentovaný případ muže v jiném stavu.

Mužům zkrátka chybí biologické součástky, aby mohli otěhotnět jako ženy. Muž proto může donosit dítě pouze v rámci tak zvaného ektopického (mimoděložního) těhotenství. Lékař by musel transplantovat oplodněné vajíčko do mužovy břišní dutiny a potom muži podávat ženské hormony, aby se povzbudil růst okolních cév, které by vyvíjející se embryo vyživovaly. Může to znít celkem jednoduše, ale pokoušet se o to v praxi by bylo stejně tak složité jako nebezpečné.

Dr. Cecil Jacobson, badatel na Lékařské škole Univerzity George Washingtona, v 60. letech 20. století prohlásil, že úspěšně implantoval oplodněné vajíčko do samce paviána a nechal embryo čtyři měsíce se vyvíjet, než březost ukončil. Dr. Jacobson však paviána nikdy nepředvedl jiným vědcům a své výsledky nikdy nepublikoval, takže v otázce, zda se to opravdu stalo, si musíte vystačit s jeho slovem. Jelikož dr. Jacobson byl o něco později zatčen za to, že na své reprodukční klinice tajně oplodnil pětasedmdesát pacientek vlastními spermii, jeho důvěryhodnost ve vědecké komunitě už není, co bývala.

V novější době webová stránka malepregnancy.com tvrdila, že zdokumentovala první případ muže, který donosil dítě. Stránka působila opravdově a nabízela i videoklipy a fotografie nastávajícího tatínka, ale ve skutečnosti se jednalo o umělecký projekt konceptuálního umělce Virgila Wonga. V roce 2002 pekingský lékař Chen Huanran z Čínské akademie lékařských věd oznámil, že hledá dobrovolníky, kteří by

Zrození

se zúčastnili jeho studie „samčího mateřství“. Tvrdil, že chce pomoci transsexuálům uskutečnit si svůj sen o porození dítěte. Podle posledního veřejného oznámení z roku 2005 získal čtyři dobrovolníky, ale od té doby se žádné další aktualizace neobjevily.

Počátkem roku 2008 už to v Americe vypadalo, že sen o mužské matce se konečně vyplnil. Alespoň to tvrdily titulky a dokládala velice rozšířená fotografie muže s obrovským břichem a strništěm na bradě. Skutečnost byla o něco komplikovanější. Ten muž, Thomas Beatie, byl člověk po změně pohlaví, který se narodil jako žena. Díky sérii chirurgických zákroků a injekcí testosteronu, které potlačily její menstruační cyklus, se stala mužem. Jinými slovy, Beatie měl všechny nezbytné biologické součástky, aby otěhotněl. Stačilo přestat s injekcemi testosteronu a nechat přirozené hormony jeho těla, aby se opět ujaly vlády. Pro puristy z řad obhájců mužského mateřství to nebylo úplně totéž jako opravdové mužské těhotenství. Média byla přesto nadšená a zahrnovala ho pozorností. Dokonce se objevil i u Oprah.

Přestože Beatie možná neprojde jako první skutečná matka mužského pohlaví, zdá se být docela možné, že lékaři jednoho dne zdokonalí své metody natolik, že se těhotenství u mužů stane realitou. Pokud k tomu dojde, bude pravidlo reality 1.3 vyžadovat důkladnou revizi.

PRAVIDLO REALITY 1.4

Lidi si budou dělat srandu ze všeho. I z dětí. I z mrtvých dětí.

V roce 1729 publikoval Jonathan Swift krátkou práci nazvanou *Skromný návrh, jak předejít tomu, aby děti chudásů irských připadaly na obtíž rodičům a zemi, a jak to zařídit, aby z nich měla veřejnost prospěch*. Navrhoval v ní, že by se dalo dosáhnout ohromných společenských a hospodářských přínosů tím, že by se nechťené děti chudých dávaly bohatým coby potrava.

HROŠI ŽEROU TRPASLÍKY!

Swift samozřejmě neměl v úmyslu propagovat třídně založený kanibalismus. Šlo mu o to, aby pomocí satiry poukázal na to, jak bohatí vykořisťují a dehumanizují chudé.

Swiftovo krátké dílko následně propůjčilo své jméno žánru satirické mystifikace užívající téže metody: říká se jim Skromné návrhy. Satirici se v nich pokoušejí obhajovat ideu, která lidem připadá šokující nebo odporná. Skutečným cílem této satiry (alespoň podle satirika) je však zvýšit povědomí o určitém společenském problému.

Chcete-li nalézt současné příklady Skromných návrhů, jednoduše se vydejte na internet. Je těžké strávit půl hodiny surfváním po internetu, aniž byste na nějaký nenarazili. Problém daného žánru však spočívá v tom, že je často velmi obtížné (či spíše nemožné) rozlišit mezi člověkem, který vážně obhajuje něco velmi znepokojivého, a někým, kdo to dělá v rámci satiry. Koneckonců po světě chodí plno doopravdy zvrácených jedinců, kteří hlásají všelijaké úchylnosti. Lidé pak nevyhnutelně zaměňují Skromné návrhy za díla naprostých bláznů a následuje pobouření.

Tak třeba: co byste si pomysleli, kdybyste náhodou narazili na charitativní organizaci Vyzbrojte bezdomovce, která vybírá peníze na zajištění střelných zbraní, munice a výcviku bezpečného zacházení se zbraní pro lidi bez domova? Vznik takovéto charity oznámila v prosinci 1993 tisková zpráva v amerických médiích – a následovala celonárodní polemika. Kritikové na všech větších sítích charitu zuřivě odsuzovali, do novin proudily stohy rozčilených dopisů. Charita však nebyla skutečná. Vyšlo najevo, že jde pouze o Skromný návrh vymyšlený dvojicí vysokoškoláků, kteří tvrdili, že se snažili zvýšit povědomí o násilí a bezpečnosti střelných zbraní.

A co takhle webová stránka IBuyStrays.com? Ta uvádí, že zastupuje společnost, která odkupuje nechtěné domácí mazlíčky a přeprodává je do výzkumných laboratoří. Text na stránce povzbuzuje majitele, které

Zrození

již jejich zvířata unavují, aby je prodali, a pomohli tak výzkumnému průmyslu. Opět se jedná o Skromný návrh. Jeho tvůrce udává, že se snaží přitáhnout pozornost k (legálnímu) obchodu s pokusnými zvířaty.

A poslední příklad: ChrissyCaviar.com. To je webová stránka jisté Chrissy Conantové, která prodává vajíčka sklizená z vlastního těla, konzervovaná v tekutině z vejcovodů, jako „lidský kaviár“. Prohlašuje přitom, že její kaviár jednoho dne „překoná kaviár Beluga jakožto potravina vrcholného luxusu“. Chrissy Caviar, bohužel, skutečný je. Conantová, umělkyně hnutí performance art, *skutečně* sklídila vajíčka z vlastního těla a nabídla je ke koupi, i když technicky vzato je prodává jako umělecká díla, aby obešla regulace kolem bezpečnosti potravin.

Kritikové žánru Skromného návrhu tvrdí, že ať tato díla přitáhnou pozornost ke společenskému problému, nebo ne, jsou prostě vždy nevkusná. Na to neexistuje správná odpověď. Tolerance lidí vůči tomuto druhu věcí se různí. Důležité je přiznat si, že žánr zkrátka existuje a bude existovat dál. Takže když narazíte na něco, z čeho se vám opravdu obrátí žaludek, zvažte, jestli se nejedná o Skromný návrh, než zavoláte policii, aby ty lidi zatkla.

PRAVIDLO REALITY 1.5

Pozor na klony bez důkazů.

V roce 1962 John Gurdon, badatel z Oxfordské univerzity, oznámil, že úspěšně naklonoval žáby z buněk dospělých žab. Gurdonovo prohlášení vyvolalo ohromný rozruch jak ve vědecké komunitě, tak v široké veřejnosti. Do té doby se totiž myšlenka naklonování zvířete považovala za záležitost science fiction. Gurdonův výzkum naznačoval, že je to technologicky uskutečnitelné. A jestli se dá naklonovat žába, proč ne člověk? Vědci se zdráhali připustit, že by k takovému kroku mohlo

HROŠI ŽEROU TRPASLÍKY!

dojít v dohledné době, zato se našla spousta podvodníků, kteří podobnými zábrany netrpěli.

V roce 1978, brzy po premiéře *Hochů z Brazílie*, filmu o stvoření klonů Adolfa Hitlera, šokoval respektovaný novinář z oblasti vědy David Rorvik své kolegy zprávou o narození prvního lidského klonu na světě. Co do detailů se Rorvik vyjadřoval mlhavě. Popisoval přísně tajný projekt provedený na odlehlém tropickém ostrově, financovaný výstředním milionářem přezdívaným „Max“. Jak Rorvik vysvětlil, klon, Maxova přesná genetická kopie, nemohl být představen veřejnosti z obav o zachování soukromí dítěte. Místo toho Rorvik žádal, aby mu prostě všichni věřili, že klon opravdu existuje.

V hoaxu týkajícím se klonů jde o celkem konzistentní vzorec. Vysvětlí se, že údajný klon je citově nebo fyzicky křehký, a tak se musí držet v ústraní, co nejdál od veřejného rozruchu.

Rorvik si pravděpodobně myslel, že ho historika o lidském klonu dovede nejkratší cestou k bohatství. Z jeho knihy o experimentu, *In His Image: The Cloning of a Man*, se stal bestseller. Bohužel pro něj ho jeden z vědců, jejichž výzkumy citoval, zažaloval pro urážku na cti. Soud ve svém usnesení prohlásil, že Rorvikova kniha je „podvod a smyšlenka“, protože nedokázal doložit své zdroje, a většina výtěžku pak padla na soudní výlohy.

Ovšem Rorvikův hoax představoval jen jakési zahřívací kolo před všemi falešnými klony, které následovaly oznámení (o) narození Dolly, první naklonované ovce na světě, v roce 1997. Vědecky doložené narození klonovaného savce poskytlo důvěryhodnost myšlenky, že by se brzy mohl objevit i klon člověka. Výsledkem byl zuřivý hon za zisky z publicity, již získá první skupina, které se vytvoření lidského klonu podaří.

První na řadě byl italský lékař – dr. Severino Antinori. Koncem listopadu 2002 prohlásil, že působil jako konzultant pro konsorcium